

Sygn. akt VI U 2360/22

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 marca 2023 roku

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w następującym składzie:

Przewodniczący: Sędzia Maciej Flinik

po rozpoznaniu w dniu 7 marca 2023 roku w Bydgoszczy

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z odwołań E. K. i G. B.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B.

z dnia 3 sierpnia 2022 roku; numer: OS(...)

w sprawie: E. K. i G. B.

przeciwko: Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.

oddala odwołania;

odstępuje od obciążania odwołujących E. K. i G. B. kosztami zastępstwa procesowego organu rentowego.

Sędzia Maciej Flinik

Sygn. akt VI U 2360/22

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 3 sierpnia 2022 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. określił wysokość zobowiązań J. B. zmarłego w dniu (...) roku na dzień otwarcia spadku na łączną kwotę 48.909,89 złotych, w tym z tytułu:

składek na ubezpieczenia społeczne:

-22.929,61 złotych z tytułu składek nieopłaconych za okres 12/2013 – 10/2015;

- 9.798 złotych z tytułu odsetek naliczonych na dzień zgonu;

- 92,80 złotych z tytułu kosztów upomnienia;

- 1.209,50 złotych z tytułu kosztów egzekucyjnych;

składek na ubezpieczenie zdrowotne:

- 8.071,29 złotych z tytułu składek nieopłaconych za okres 12/2013 – 10/2015;

- 3.417 złotych z tytułu odsetek naliczonych na dzień zgonu;

- 92,80 złotych z tytułu kosztów upomnienia;

- 434,20 złotych z tytułu kosztów egzekucyjnych;

składek na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych:

- 1.871,49 złotych z tytułu składek nieopłaconych za okres 12/2013 – 10/2015;

- 799 złotych z tytułu odsetek naliczonych na dzień zgonu;

- 92,80 złotych z tytułu kosztów upomnienia;

- 101,40 złotych z tytułu kosztów egzekucyjnych.

Jednocześnie w decyzji tej organ rentowy orzekł, że G. B. i E. K. jako spadkobiercy ww. płatnika składek ponoszą odpowiedzialność za całość ww. zobowiązań, albowiem wartość nabytego spadku przekracza wysokość zobowiązań z tytułu zaległych składek. Organ rentowy wezwał w/wym. do zapłaty należności z tytułu zaległych składek w terminie 14 dni od dnia doręczenia decyzji i poinformował, że w przypadku nieopłacenia należności w terminie będą naliczane dalsze odsetki za zwłokę.

W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że J. B. prowadził działalność gospodarczą na podstawie wpisu do ewidencji działalności gospodarczej i z tego tytułu był on płatnikiem składek na ubezpieczenia społeczne. W dniu(...)roku J. B. zmarł. Po dokonaniu analizy konta zmarłego stwierdzono zaległość z tytułu składek w łącznej kwocie 48.909,89 złotych. Zgodnie z postanowieniem Sądu Rejonowego w Bydgoszczy

I Wydziału Cywilnego z dnia 11 stycznia 2022 roku w sprawie o sygn. akt

(...)spadek po J. B. na podstawie ustawy nabyło z dobrodziejstwem inwentarza jego rodzeństwo – E. K. i G. B., każdy z nich w 1/2 części. Z dokumentów będących w posiadaniu ZUS wynika, że w skład spadku wchodzi m.in. udział wynoszący 1/3 części we własności działki o powierzchni 598 m⁽²⁾, położonej w B. przy ulicy (...) i domku drewnianego, letniskowego o powierzchni 34 m⁽²⁾. Wartość przedmiotowego udziału została określona na kwotę 50.000 złotych. Zatem wartość nabytego spadku jest wyższa aniżeli kwota zaległości z tytułu nieopłaconych składek. Spadkobiercy ponoszą odpowiedzialność solidarną z uwagi na to, że do dnia wydania decyzji nie doszło do działu spadku.

Odwołania od ww. decyzji złożyli E. K. i G. B., reprezentowani przez pełnomocnika, zaskarżając ją w całości. Decyzji tej odwołujący zarzucili naruszenie art. 8 k.p.a. w zw. z art. 24 ust. 4 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych poprzez niezastosowanie tych przepisów i błędne określenie wysokości zobowiązań zmarłego J. B. z tytułu składek za okres 12/2013 – 10/2015 i tym samym wadliwe obciążenie E. K. i G. B. tymi zaległościami, podczas gdy zaległości składkowe uległy przedawnieniu z upływem 5 – letniego okresu od dnia, w którym należności te stały się wymagalne. Ponadto odwołujący zarzucili organowi naruszenie art. 6 i 7 k.p.a. oraz art. 77 k.p.a. w zw. z art. 8 k.p.a. poprzez nienależyte wyjaśnienie stanu faktycznego sprawy oraz naruszenie art. 1031 § 2 k.c. w zw. z art. 1031¹ § 4 k.c. i art. 1032 § 2 k.c. poprzez przyjęcie, że odwołujący zobowiązani są do spłaty całości zadłużenia, podczas gdy organ rentowy nie wziął pod uwagę obowiązujących przepisów prawa, z których wynika, że spadkobierca, który przyjął spadek z dobrodziejstwem inwentarza, w sytuacji, w której dowie się o istnieniu innych długów spadkowych i innych wierzycieli jest zobowiązany do uzupełniania złożonego spisu inwentarza oraz do należytego zaspokojenia długów nie z zasadą pierwszeństwa, ale zgodnie z zasadą proporcjonalności. Odwołujący zarzucili również naruszenie art. 1025 k.c. i art. 1026 k.c. poprzez ich niezastosowanie w sprawie i przyjęcie przez organ rentowy, że odwołujący powinni zaspokoić długi spadkowe względem ZUS w całości z pominięciem pozostałych wierzycieli spadkowych oraz wbrew obowiązującym przepisom prawa. W uzasadnieniu odwołania odwołujący wskazali, że z aktualnych ustaleń wynika, że zmarły J. B. posiadał niezapłacone należności względem ZUS, Urzędu Skarbowego i Urzędu Miasta, które to długi mogą przewyższać wartość stanu czynnego spadku, a o czym spadkobiercy dowiedzieli się już po

sporządzeniu inwentarza stanu czynnego spadku. Wobec tego sporządzili uzupełniający inwentarz, obejmujący ww. długi, z poszanowaniem interesów wszystkich wierzycieli zmarłego. Nie może być tak, że spadkobiercy spłacą jeden dług w całości kosztem innych wierzycieli. Wobec powyższego odwołujący wnieśli o uchylenie zaskarżonej decyzji w całości, ewentualnie o zmianę decyzji w całości poprzez stwierdzenie, że E. K. i G. B. nie ponoszą odpowiedzialności za całość zobowiązań po J. B. i nie są zobowiązani do zapłaty na rzecz organu rentowego kwoty wskazanej w zaskarżonej decyzji. Natomiast w przypadku nieuwzględnienia zarzutu przedawnienia roszczeń odwołujący wnieśli o zmianę zaskarżonej decyzji poprzez stwierdzenie, że E. K. i G. B. odpowiadają za zobowiązania składkowe J. B. proporcjonalnie do wartości czynnej spadku określonej w uzupełniającym spisie inwentarza do swojej wysokości z wierzycielami tej samej kategorii i uchylenie punktu III zaskarżonej decyzji. Ponadto odwołujący wnieśli o zasądzenie od organu rentowego na ich rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W odpowiedzi na odwołania organ rentowy wniósł o ich oddalenie, podtrzymując argumentację zaprezentowaną w treści zaskarżonej decyzji oraz o zasądzenie od odwołujących się na rzecz organu rentowego zwrotu kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Ustosunkowując się zaś do zarzutu przedawnienia zaległości składkowych organ rentowy uznał ten zarzut za nieskuteczny, twierdząc, że w stosunku do zaległości objętych zaskarżoną decyzją doszło do zawieszenia biegu terminu przedawnienia przez wszczęcie postępowania egzekucyjnego. W niniejszej sprawie wszczęcie postępowania egzekucyjnego nastąpiło odpowiednio: za 12/2013 – w dniu 28 marca 2014 roku, za 01/2014 – w dniu 14 kwietnia 2014 roku, za 02/2014 – w dniu 3 czerwca 2014 roku, za 03 – 07/2014 – w dniu 14 października 2014 roku, za 08/2014 – w dniu 10 listopada 2014 roku, za 09/2014 – 02/2015 – w dniu 5 grudnia 2014 roku, za 03/2015 – 10/2015 – w dniu 21 lutego 2015 roku. Zakończenie postępowania egzekucyjnego nastąpiło w dniu 25 lutego 2020 roku postanowieniem o umorzeniu postępowania. Ponadto bieg terminu przedawnienia został zawieszony na okres postępowania o stwierdzenie nabycia spadku prowadzonego od dnia 9 lutego 2020 roku (data zgonu) do dnia 19 stycznia 2022 roku (prawomocne postanowienie o stwierdzeniu nabycia spadku). Jednocześnie zdaniem organu rentowego bez wpływu na bieg niniejszej sprawy pozostaje kwestia dotycząca kolejności zaspokojenia wierzycieli.

Zarządzeniem z dnia 27 października 2022 roku Sąd Okręgowy w Bydgoszcy połączył sprawy z ww. odwołań celem ich łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia pod sygn. akt VI U 2360/22.

W piśmie procesowym z dnia 8 listopada 2022 roku pełnomocnik odwołujących wskazał, że organ rentowy nie przedstawił jakichkolwiek dowodów na zawieszenie biegu przedawnienia, podtrzymując dotychczasowe stanowisko w sprawie. Podtrzymanie dotychczasowej argumentacji nastąpiło również w dalszych pismach procesowych, z tym, że w piśmie z dnia 8 lutego 2023 roku pełnomocnik powodów w przypadku nieuwzględnienia zarzutu przedawnienia wniósł o odstąpienie od obciążania odwołujących kosztami procesu.

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

J. B. prowadził działalność gospodarczą w latach 2013 – 2015 i zobowiązany był z tego tytułu do odprowadzania składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych. J. B. zmarł w dniu (...)roku.

/okoliczność bezsporna/

Postanowieniem z dnia 11 stycznia 2022 roku, wydanym w sprawie o sygn. akt (...), Sąd Rejonowy w Bydgoszcy stwierdził, że spadek po zmarłym J. B., na podstawie ustawy nabyło jego rodzeństwo: E. K. i G. B., każdy z nich po 1/2 części spadku. Postanowienie to stało się prawomocne od dnia 19 stycznia 2022 roku.

/dowód: postanowienie Sądu Rejonowego w Bydgoszcy w sprawie o sygn. akt (...), akta ZUS/

E. K. w dniu 7 sierpnia 2020 roku sporządziła wykaz inwentarza stanu czynnego spadku po zmarłym J. B., wskazując w nim, że do spadku należy udział wynoszący 1/3 części we własności działki o powierzchni 598 m² położonej w B. przy

ulicy (...) i domku drewnianego, letniskowego (z początku lat 60, nieocieplony, niepodpiwniczony), o powierzchni 34 m², o łącznej wartości 50.000 złotych oraz że nie ma informacji odnośnie długów spadkowych oraz ich wysokości z chwili otwarcia spadku. Wykaz inwentarza został złożony do Sądu Rejonowego w Bydgoszczy.

/dowód: wykaz inwentarza, akta ZUS/

Pismem z dnia 19 maja 2022 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. poinformował E. K. i G. B. o tym, że prowadzi postępowanie zmierzające do przeniesienia odpowiedzialności za zobowiązania z tytułu nieopłaconych przez zmarłego składek na spadkobierców i wobec przyjęcia spadku z dobrodziejstwem inwentarza zwrócił się do w/wym. o nadesłanie wykazu majątku po zmarłym. Pismo to zostało doręczone E. K. w dniu 27 maja 2022 roku, a G. B. w dniu 25 maja 2022 roku.

/dowód: pismo ZUS z dnia 19 maja 2022 roku wraz z potwierdzeniami doręczeń, akta ZUS/

Kolejnym pismem z dnia 8 czerwca 2022 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. poinformował E. K. i G. B., jako spadkobierców zmarłego, o tym, że konto zmarłego z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej wykazuje zadłużenie z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych za okres 12/2013 – 10/2015, w związku z czym organ rentowy z urzędu wszczął postępowanie w sprawie przeniesienia na w/wym. odpowiedzialności za należności z tytułu składek. Pismo to zostało doręczone E. K. w dniu 14 czerwca 2022 roku, a G. B. – w dniu 13 czerwca 2022 roku.

/dowód: pismo ZUS z dnia 8 czerwca 2022 roku wraz z potwierdzeniami doręczeń, akta ZUS/

Pismem z dnia 28 czerwca 2022 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. zawiadomił E. K. oraz G. B. o zakończeniu postępowania w sprawie zaległości składowych. Zawiadomienie to zostało doręczone E. K. w dniu 18 lipca 2022 roku, a G. B. – w dniu 1 lipca 2022 roku.

/dowód: zawiadomienie z dnia 28 czerwca 2022 roku wraz z dowodami doręczeń, akta ZUS/

Zaległości składowe zmarłego J. B. na dzień otwarcia spadku wynoszą łącznie 48,909,89 złotych, w tym z tytułu:

składek na ubezpieczenia społeczne:

-22.929,61 złotych z tytułu składek nieopłaconych za okres 12/2013 – 10/2015;

- 9.798 złotych z tytułu odsetek naliczonych na dzień zgonu;

- 92,80 złotych z tytułu kosztów upomnienia;

- 1.209,50 złotych z tytułu kosztów egzekucyjnych;

składek na ubezpieczenie zdrowotne:

- 8.071,29 złotych z tytułu składek nieopłaconych za okres 12/2013 – 10/2015;

- 3.417 złotych z tytułu odsetek naliczonych na dzień zgonu;

- 92,80 złotych z tytułu kosztów upomnienia;

- 434,20 złotych z tytułu kosztów egzekucyjnych;

składek na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych:

- 1.871,49 złotych z tytułu składek nieopłaconych za okres 12/2013 – 10/2015;

- 799 złotych z tytułu odsetek naliczonych na dzień zgonu;
- 92,80 złotych z tytułu kosztów upomnienia;
- 101,40 złotych z tytułu kosztów egzekucyjnych.

/dowód: zestawienie nierozliczonych należności i obliczenia odsetek od nieterminowych wpłat, akta ZUS/

Dyrektor Oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w B. w dniu 17 marca 2014 roku wystawił tytuły wykonawcze:

- nr (...) w stosunku do składek na ubezpieczenie społeczne za 12/2013 w kwocie 1.166,50 złotych, wraz z odsetkami od dnia 16 stycznia 2014 roku;
- nr (...) w stosunku do składek na ubezpieczenie zdrowotne za 12/2013 w kwocie 386 złotych, wraz z odsetkami od dnia 16 stycznia 2014 roku;
- nr (...) w stosunku do składek na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych za 12/2013 w kwocie 95,40 złotych, wraz z odsetkami od dnia 16 stycznia 2014 roku.

W dniu 21 marca 2014 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. wezwał J. B. do zapłaty należności stwierdzonych ww. tytułami wykonawczymi, doręczając mu ww. tytuły wykonawcze. Wezwanie to zostało skutecznie doręczone w/wym. do rąk własnych w dniu 28 marca 2014 roku. Na podstawie ww. tytułów wykonawczych doszło do zajęcia rachunku bankowego J. B. w (...) Bank S.A. w W..

/dowód: akta egzekucyjne, załącznik do akt/

Dyrektor Oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w B. w dniu 7 kwietnia 2014 roku wystawił tytuły wykonawcze:

- nr (...) w stosunku do składek na ubezpieczenie społeczne za 01/2014 w kwocie 1.197,80 złotych, wraz z odsetkami od dnia 18 lutego 2014 roku;
- nr (...) w stosunku do składek na ubezpieczenie zdrowotne za 01/2014 w kwocie 400,90 złotych, wraz z odsetkami od dnia 18 lutego 2014 roku;
- nr (...) w stosunku do składek na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych za 01/2014 w kwocie 97,90 złotych, wraz z odsetkami od dnia 18 lutego 2014 roku.

W dniu 9 kwietnia 2014 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. wezwał J. B. do zapłaty należności stwierdzonych ww. tytułami wykonawczymi, doręczając mu ww. tytuły wykonawcze. Wezwanie to zostało doręczone w/wym. przez awizo w dniu 26 kwietnia 2014 roku. Na podstawie ww. tytułów wykonawczych doszło do zajęcia rachunku bankowego J. B. w (...) (...)w P..

/dowód: akta egzekucyjne, załącznik do akt/

Dyrektor Oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w B. w dniu 29 maja 2014 roku wystawił tytuły wykonawcze:

- nr (...) w stosunku do składek na ubezpieczenie społeczne za 02/2014 w kwocie 1.197,80 złotych, wraz z odsetkami od dnia 18 marca 2014 roku;
- nr (...) w stosunku do składek na ubezpieczenie zdrowotne za 02/2014 w kwocie 400,90 złotych, wraz z odsetkami od dnia 18 marca 2014 roku;
- nr (...) w stosunku do składek na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych za 02/2014 w kwocie 97,90 złotych, wraz z odsetkami od dnia 18 marca 2014 roku.

W dniu 30 maja 2014 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. wezwał J. B. do zapłaty należności stwierdzonych ww. tytułami wykonawczymi, doręczając mu ww. tytuły wykonawcze. Wezwanie to zostało doręczone w/wym. przez awizo w dniu 18 czerwca 2014 roku. Na podstawie ww. tytułów wykonawczych doszło do zajęcia rachunku bankowego J. B. w Banku (...) we W..

/dowód: akta egzekucyjne, załącznik do akt/

Dyrektor Oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w B. w dniu 8 października 2014 roku wystawił tytuły wykonawcze:

- nr (...) w stosunku do składek na ubezpieczenie zdrowotne za:

- 03/2014 w kwocie 1.197,80 złotych, wraz z odsetkami od dnia 16 kwietnia 2014 roku;

- 04/2014 w kwocie 1.363,70 złotych, wraz z odsetkami od dnia 16 maja 2014 roku;

- 05/2014 w kwocie 1.363,70 złotych, wraz z odsetkami od dnia 17 czerwca 2014 roku;

- 06/2014 w kwocie 1.363,70 złotych, wraz z odsetkami od dnia 16 lipca 2014 roku;

- nr (...) w stosunku do składek na ubezpieczenie społeczne za 07/2014 w kwocie 1.363,70 złotych, wraz z odsetkami od dnia 19 sierpnia 2014 roku;

- nr (...) w stosunku do składek na ubezpieczenie zdrowotne za:

- 03/2014 w kwocie 400,90 złotych, wraz z odsetkami od dnia 16 kwietnia 2014 roku;

- 04/2014 w kwocie 441,30 złotych, wraz z odsetkami od dnia 16 maja 2014 roku;

- 05/2014 w kwocie 441,30 złotych, wraz z odsetkami od dnia 17 czerwca 2014 roku;

- 06/2014 w kwocie 441,30 złotych, wraz z odsetkami od dnia 16 lipca 2014 roku;

- nr (...) w stosunku do składek na ubezpieczenie zdrowotne za 07/2014 w kwocie 441,30 złotych, wraz z odsetkami od dnia 19 sierpnia 2014 roku;

- nr (...) w stosunku do składek na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych za:

- 03/2014 w kwocie 97,90 złotych, wraz z odsetkami od dnia 16 kwietnia 2014 roku;

- 04/2014 w kwocie 111,20 złotych, wraz z odsetkami od dnia 16 maja 2014 roku;

- 05/2014 w kwocie 111,20 złotych, wraz z odsetkami od dnia 17 czerwca 2014 roku;

- 06/2014 w kwocie 111,20 złotych, wraz z odsetkami od dnia 16 lipca 2014 roku;

- nr (...) w stosunku do składek na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych za 07/2014 w kwocie 111,20 złotych, wraz z odsetkami od dnia 19 sierpnia 2014 roku.

W dniu 9 października 2014 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. wezwał J. B. do zapłaty należności stwierdzonych ww. tytułami wykonawczymi, doręczając mu ww. tytuły wykonawcze. Wezwanie to zostało doręczone w/wym. do rąk własnych w dniu 27 października 2014 roku. Na podstawie ww. tytułów wykonawczych doszło do zajęcia rachunku bankowego J. B. w Banku (...) we W..

/dowód: akta egzekucyjne, załącznik do akt/

Dyrektor Oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w B. w dniu 4 listopada 2014 roku wystawił tytuły wykonawcze:

- nr (...) w stosunku do składek na ubezpieczenie społeczne za 08/2014 w kwocie 1.363,70 złotych, wraz z odsetkami od dnia 16 września 2014 roku.

- nr (...) w stosunku do składek na ubezpieczenie zdrowotne za 08/2014 w kwocie 441,30 złotych, wraz z odsetkami od dnia 16 września 2014 roku.

- nr (...) w stosunku do składek na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych za 08/2014 w kwocie 111,20 złotych, wraz z odsetkami od dnia 16 września 2014 roku.

W dniu 5 listopada 2014 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. wezwał J. B. do zapłaty należności stwierdzonych ww. tytułami wykonawczymi, doręczając mu ww. tytuły wykonawcze. Wezwanie to zostało doręczone w/wym. do rąk własnych w dniu 10 listopada 2014 roku. Na podstawie ww. tytułów wykonawczych doszło do zajęcia rachunku bankowego J. B. w Banku (...) we W..

/dowód: akta egzekucyjne, załącznik do akt/

Dyrektor Oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w B. w dniu 19 listopada 2018 roku wystawił tytuły wykonawcze:

- nr (...) w stosunku do składek na ubezpieczenie zdrowotne za:

- 09/2014 w kwocie 1.197,80 złotych, wraz z odsetkami od dnia 16 października 2014 roku;

- 10/2014 w kwocie 1.197,80 złotych, wraz z odsetkami od dnia 18 listopada 2014 roku;

- 11/2014 w kwocie 1.197,80 złotych, wraz z odsetkami od dnia 16 grudnia 2014 roku;

- 12/2014 w kwocie 1.197,80 złotych, wraz z odsetkami od dnia 16 stycznia 2015 roku;

- nr (...) w stosunku do składek na ubezpieczenie społeczne za:

- 01/2015 w kwocie 699,60 złotych, wraz z odsetkami od dnia 11 lutego 2015 roku;

- 02/2015 w kwocie 819,20 złotych, wraz z odsetkami od dnia 17 marca 2015 roku;

- nr (...) w stosunku do składek na ubezpieczenie zdrowotne za:

- 09/2014 w kwocie 400,90 złotych, wraz z odsetkami od dnia 16 października 2014 roku;

- 10/2014 w kwocie 400,90 złotych, wraz z odsetkami od dnia 18 listopada 2014 roku;
- 11/2014 w kwocie 400,90 złotych, wraz z odsetkami od dnia 16 grudnia 2014 roku;
- 12/2014 w kwocie 400,90 złotych, wraz z odsetkami od dnia 16 stycznia 2015 roku;
- nr (...) w stosunku do składek na ubezpieczenie zdrowotne za:
- 01/2015 w kwocie 279,40 złotych, wraz z odsetkami od dnia 11 lutego 2015 roku;
- 02/2015 w kwocie 279,40 złotych, wraz z odsetkami od dnia 17 marca 2015 roku;
- nr (...) w stosunku do składek na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych
- 09/2014 w kwocie 97,90 złotych, wraz z odsetkami od dnia 16 października 2014 roku;
- 10/2014 w kwocie 97,90 złotych, wraz z odsetkami od dnia 18 listopada 2014 roku;
- 11/2014 w kwocie 97,90 złotych, wraz z odsetkami od dnia 16 grudnia 2014 roku;
- 12/2014 w kwocie 97,90 złotych, wraz z odsetkami od dnia 16 stycznia 2015 roku;
- nr (...) w stosunku do składek na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych
- 01/2015 w kwocie 58,20 złotych, wraz z odsetkami od dnia 11 lutego 2015 roku;
- 02/2015 w kwocie 67,80 złotych, wraz z odsetkami od dnia 17 marca 2015 roku;

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. na podstawie ww. tytułów wykonawczych dokonał zajęcia rachunku bankowego w Banku (...) w W., o czym zawiadomił J. B. w dniu 5 grudnia 2018 roku (doręczone do rąk własnych), doręczając mu tytuły wykonawcze.

/dowód: akta egzekucyjne, załącznik do akt/

Dyrektor Oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w B. w dniu 20 lutego 2019 roku wystawił tytuły wykonawcze:

- nr (...) w stosunku do składek na ubezpieczenie społeczne za:
- 03/2015 w kwocie 699,60 złotych, wraz z odsetkami od dnia 11 kwietnia 2015 roku;
- 04/2015 w kwocie 696,50 złotych, wraz z odsetkami od dnia 12 maja 2015 roku;
- 05/2015 w kwocie 696,50 złotych, wraz z odsetkami od dnia

11 czerwca 2015 roku;

- 06/2015 w kwocie 696,50 złotych, wraz z odsetkami od dnia 11 lipca 2015 roku;

- nr (...) w stosunku do składek na ubezpieczenie społeczne za:

- 07/2015 w kwocie 696,50 złotych, wraz z odsetkami od dnia 11 sierpnia 2015 roku;

- 08/2015 w kwocie 696,50 złotych, wraz z odsetkami od dnia 11 września 2015 roku;

- 09/2015 w kwocie 696,50 złotych, wraz z odsetkami od dnia 13 października 2015 roku;

- 10/2015 w kwocie 494,30 złotych, wraz z odsetkami od dnia 11 listopada 2015 roku;

- nr (...) w stosunku do składek na ubezpieczenie zdrowotne za:

- 03/2015 w kwocie 279,40 złotych, wraz z odsetkami od dnia 11 kwietnia 2015 roku;

- 04/2015 w kwocie 279,40 złotych, wraz z odsetkami od dnia 12 maja 2015 roku;

- 05/2015 w kwocie 279,40 złotych, wraz z odsetkami od dnia 11 czerwca 2015 roku;

- 06/2015 w kwocie 279,40 złotych, wraz z odsetkami od dnia 11 lipca 2015 roku;

- nr (...) w stosunku do składek na ubezpieczenie zdrowotne za:

- 07/2015 w kwocie 279,40 złotych, wraz z odsetkami od dnia 11 sierpnia 2015 roku;

- 08/2015 w kwocie 279,40 złotych, wraz z odsetkami od dnia 11 września 2015 roku;

- 09/2015 w kwocie 279,40 złotych, wraz z odsetkami od dnia 13 października 2015 roku;

- 10/2015 w kwocie 279,40 złotych, wraz z odsetkami od dnia 11 listopada 2015 roku;

- nr (...) w stosunku do składek na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych za:

- 03/2015 w kwocie 58,20 złotych, wraz z odsetkami od dnia 11 kwietnia 2015 roku;

- 04/2015 w kwocie 58,20 złotych, wraz z odsetkami od dnia 12 maja 2015 roku;

- 05/2015 w kwocie 58,20 złotych, wraz z odsetkami od dnia 11 czerwca 2015 roku;

- 06/2015 w kwocie 58,20 złotych, wraz z odsetkami od dnia

11 lipca 2015 roku;

- nr (...) w stosunku do składek na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych za:

- 07/2015 w kwocie 58,20 złotych, wraz z odsetkami od dnia 11 sierpnia 2015 roku;

- 08/2015 w kwocie 58,20 złotych, wraz z odsetkami od dnia 11 września 2015 roku;

- 09/2015 w kwocie 58,20 złotych, wraz z odsetkami od dnia 13 października 2015 roku;

- 10/2015 w kwocie 58,20 złotych, wraz z odsetkami od dnia 11 listopada 2015 roku;

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. na podstawie ww. tytułów wykonawczych dokonał zajęcia wierzytelności z tytułu nadpłaty podatku dochodowego, o czym zawiadomił J. B. w dniu 26 lutego 2019 roku (doręczone do rąk własnych), doręczając mu ww. tytuły wykonawcze.

/dowód: akta egzekucyjne, załącznik do akt/

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. postanowieniem z dnia 25 lutego 2020 roku umorzył postępowanie egzekucyjne z uwagi na zgon J. B..

/okoliczność bezsporna/

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie okoliczności bezspornych oraz na podstawie dokumentów zgromadzonych w sprawie, których wiarygodność nie budziła wątpliwości Sądu, a które nie były kwestionowane przez żadną ze stron pod względem ich autentyczności, jak i prawdziwości zawartych w nich informacji.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołania nie zasługiwały na uwzględnienie.

Na wstępie zauważyć należy, że stan faktyczny niniejszej sprawy był bezsporny. Zaistniały pomiędzy stronami spór dotyczył bowiem kwestii prawnej, a dokładniej tego, czy odwołujący G. B. i E. K. jako spadkobiercy zmarłego J. B. ponoszą odpowiedzialność za zobowiązania składkowe za okres 12/2013 – 10/2015, czy też nie. Ponieważ po złożeniu przez strony pism procesowych i dokumentów, mając na względzie całokształt przytoczonych twierdzeń, a także to, że odwołujący nie złożyli wniosku o przeprowadzenie rozprawy, Sąd Okręgowy uznał, że przeprowadzenie rozprawy nie jest konieczne. Wobec tego Sąd Okręgowy postanowił wydać niniejszy wyrok – w trybie przewidzianym w treści art. 148¹ k.p.c. – na posiedzeniu niejawnym.

Zgodnie z art. 97 § 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku – Ordynacja podatkowa (tekst jedn.: Dz. U. z 2022 r., poz. 2651) spadkobiercy podatnika, z zastrzeżeniem § 1a, 2 i 2a, przejmują przewidziane w przepisach prawa podatkowego majątkowe prawa i obowiązki spadkodawcy. Do odpowiedzialności spadkobierców za zobowiązania podatkowe spadkodawcy stosuje się przepisy Kodeksu cywilnego o przyjęciu i odrzuceniu spadku oraz o odpowiedzialności za długi spadkowe (art. 98 § 1 ustawy). Przepis § 1 stosuje się również do odpowiedzialności spadkobierców za: 1) zaległości podatkowe, w tym również za zaległości, o których mowa w art. 52 oraz art. 52a; 2) odsetki za zwłokę od zaległości podatkowych spadkodawcy; 3) opłatę prolongacyjną; 4) koszty upomnienia i koszty postępowania egzekucyjnego prowadzonego wobec spadkodawcy powstałe do dnia otwarcia spadku (art. 98 § 2 ustawy). W myśl art. 100 § 1 ustawy organ podatkowy orzeka w jednej decyzji o zakresie odpowiedzialności lub uprawnień poszczególnych spadkobierców na podstawie decyzji ostatecznych wydanych wobec spadkodawcy oraz jego zobowiązań wynikających z prawidłowych deklaracji.

Powyższe przepisy, zgodnie z dyspozycją art. 31 i 32 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jedn.: Dz. U. z 2022 r., poz. 1009) stosuje się odpowiednio do należności z tytułu składek.

Należności z tytułu niezapłaconych przez spadkodawcę składek – według ich stanu na dzień otwarcia spadku – przechodzą, jako obowiązek majątkowy zmarłego, a więc jako dług spadku, na spadkobiercę, który przyjął spadek, w granicach jego odpowiedzialności za długi spadku, przy czym spełnienie tego obowiązku majątkowego jako zobowiązania publicznoprawnego następuje na zasadach określonych w Ordynacji Podatkowej, a więc po wydaniu przez organ rentowy (wierzyciela) decyzji określającej zobowiązanie konkretnego spadkobiercy, podlegającej kontroli właściwego sądu ubezpieczeń społecznych (por. wyr. SA w Szczecinie z dnia 17 marca 2016 r., III AUa 181/15, LEX nr 2106979).

Odwołujący zasadniczo nie kwestionowali wysokości zadłużenia, a głównym ich zarzutem było przedawnienie zaległości składkowych, wobec czego – ich zdaniem – należności te nie mogą być skutecznie dochodzone przez organ rentowy. Strona pozwana stanowczo zaprzeczyła tym twierdzeniom, uważając, że na skutek podjęcia czynności egzekucyjnych doszło do zawieszenia biegu terminu przedawnienia, a nadto zawieszenie biegu terminu przedawnienia spowodowało wszczęcie postępowania o stwierdzenie nabycia spadku po zmarłym J. B. i do chwili wydania zaskarżonej decyzji do przedawnienia należności składkowych objętych zaskarżoną decyzją nie doszło.

Zgodnie z treścią art. 24 ust. 4 ustawy systemowej należności z tytułu składek ulegają przedawnieniu po upływie 5 lat, licząc od dnia, w którym stały się wymagalne, z zastrzeżeniem ust. 5 – 6. Dyspozycja art. 24 ust. 5 b ustawy stanowi, że bieg terminu przedawnienia zostaje zawieszony od dnia podjęcia pierwszej czynności zmierzającej do wyegzekwowania należności z tytułu składek, o której dłużnik został zawiadomiony, do dnia zakończenia postępowania egzekucyjnego (w brzmieniu obowiązującym przed dniem 1 stycznia 2022 roku). Z kolei w myśl art. 24 ust. 5e ustawy bieg terminu przedawnienia zawiesza się, jeżeli wydanie decyzji jest uzależnione od rozstrzygnięcia zagadnienia wstępnego przez inny organ lub sąd. Zawieszenie biegu terminu przedawnienia trwa do dnia, w którym decyzja innego organu stała się ostateczna lub orzeczenie sądu uprawomocniło się, nie dłużej jednak niż przez 2 lata.

Przez pierwszą czynność zmierzającą do wyegzekwowania należności z tytułu składek, o której mowa w art. 24 ust. 5b, należy rozumieć czynność zmierzającą bezpośrednio związaną z postępowaniem egzekucyjnym, jaką może być np. wystawienie tytułów wykonawczych, zajęcie wynagrodzenia, czyli czynności sensu stricto egzekucyjne. Nie ulega wątpliwości, że czynnością taką może być doręczenie odpisu tytułu wykonawczego czy zawiadomienia o zajęciu składnika majątkowego. Czynnością zmierzającą do ściągnięcia należności jest niewątpliwie wystawienie tytułu wykonawczego przez właściwy organ, ale za czynności zmierzające do ściągnięcia należności mogą być uznane również inne czynności, tj. orzeczenia, pisma kierowane do strony itp., z których treści czy uzasadnienia wynika bezpośrednio, że zmierzają one do ściągnięcia należności. Tym niemniej jednak konieczne jest wykazanie przez organ rentowy, że o podjęciu tej czynności dłużnik został zawiadomiony (por. wyr. SN z dnia 25 listopada 2021 r., II USKP 82/21, LEX nr 3352071).

Ustosunkowując się do zgłoszonego przez odwołujących zarzutu przedawnienia wskazać należy w pierwszej kolejności, iż zaległości składkowe objęte zaskarżoną decyzją za okres od 12/2013 – 10/2015 nie uległy przedawnieniu. Zwrócić trzeba uwagę w pierwszej kolejności na to, że najdawniejsza zaległość składkowa za 12/2013 stała się wymagalna w dniu

15 stycznia 2014 roku, a najwcześniejsza – za 10/2015 w dniu 10 listopada 2015 roku, co mogłoby sugerować upływ 5 – letniego terminu przedawnienia należności składkowych do dnia wydania zaskarżonej decyzji. Tym niemniej jednak istotne w tej kwestii jest to, że organ rentowy w okresie po dniu wymagalności składek podjął czynności, których celem było wyegzekwowanie zaległych składek, o których to skutecznie zawiadomił zmarłego J. B. (na tę okoliczność organ rentowy załączył potwierdzenia odbioru przesyłek).

Do zawieszenia biegu przedawnienia wobec należności składkowych za:

- 12/2013 doszło w dniu 28 marca 2014 roku z chwilą doręczenia J. B. wezwania do zapłaty wraz z tytułami wykonawczymi;
- 01/2014 doszło w dniu 26 kwietnia 2014 roku z chwilą doręczenia J. B. wezwania do zapłaty wraz z tytułami wykonawczymi;
- 02/2014 doszło w dniu 18 czerwca 2014 roku z chwilą doręczenia J. B. wezwania do zapłaty wraz z tytułami wykonawczymi;
- 03/2014 – 07/2014 doszło w dniu 27 października 2014 roku z chwilą doręczenia J. B. wezwania do zapłaty wraz z tytułami wykonawczymi;
- 08/2014 doszło w dniu 10 listopada 2014 roku z chwilą doręczenia J. B. wezwania do zapłaty wraz z tytułami wykonawczymi;
- 09/2014 – 02/2015 doszło w dniu 5 grudnia 2018 roku z chwilą doręczenia J. B. tytułów wykonawczych wraz z zawiadomieniem o zajęciu wierzytelności;
- 03/2015 – 10/2015 doszło w dniu 26 lutego 2019 roku z chwilą doręczenia J. B. tytułów wykonawczych wraz z zawiadomieniem o zajęciu wierzytelności.

Zawieszenie biegu terminu przedawnienia trwało do dnia (...) roku, tj. do dnia zgonu J. B., który to stanowił podstawę umorzenia postępowania egzekucyjnego postanowieniem Dyrektora Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B. z dnia 25 lutego 2020 roku. Ponadto z dniem (...) roku doszło do ponownego zawieszenia biegu terminu przedawnienia w związku z toczącym się postępowaniem o stwierdzenie nabycia spadku, które to zakończyło się prawomocnie w dniu 19 stycznia 2022 roku. Natomiast przedmiotowa decyzja została wydana w dniu 3 sierpnia 2022 roku i na dzień jej wydania do przedawnienia należności składkowych w niej stwierdzonych nie doszło.

Wobec powyższego, nie mają racji odwołujący, jakoby dochodzone zaskarżoną decyzją zaległości składkowe były przedawnione i aby na skutek przedawnienia zobowiązanie składkowe wygasło.

Wbrew twierdzeniom odwołujących nie można też przyjąć ograniczenia ich odpowiedzialności za zaległości składkowe zmarłego J. B. proporcjonalnie do wysokości zobowiązań wszystkich wierzycieli. Czym innym jest bowiem stwierdzenie odpowiedzialności za długi składkowe, a czym innym spłata tych należności. Decyzja Zakładu Ubezpieczeń Społecznych stwierdzająca odpowiedzialność spadkobiercy za zaległości składkowe zmarłego, stanowi kwestię odrębną od istnienia majątku pozwalającego na zaspokojenie wymaganej należności. Innymi słowy, ustalenie czy istnieje majątek pozwalający na zaspokojenie w pełni wymaganej należności nie wchodzi w zakres obecnego postępowania wyznaczonego treścią zaskarżonej decyzji, tj. określenia odpowiedzialności dłużnika za dług spadkowy, lecz jest odrębną, następczą kwestią, która powinna być przedmiotem postępowania egzekucyjnego (por. wyr. SA w Katowicach z dnia 22 sierpnia 2019 r., III AUa 287/19, LEX nr 2753288). Dlatego też złożone odwołania okazały się bezzasadne i – jako takie – podlegały oddaleniu.

W tym stanie rzeczy, Sąd Okręgowy w Bydgoszczy, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., orzekł jak w punkcie 1 sentencji.

Rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów procesu Sąd Okręgowy wydał w oparciu o przepis art. 102 k.p.c., który stanowi, że w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami. W ocenie Sądu Okręgowego charakter niniejszej sprawy (stwierdzenie zaległości składkowych po zmarłym bracie) oraz uzasadnione okolicznościami przekonanie odwołujących o zasadności złożonych odwołań (którzy z oczywistych względów nie mieli wiedzy odnośnie terminów przerwania biegu

przedawnienia zaległości składkowych wynikających z doręczenia zmarłemu J. B. kolejnych tytułów wykonawczych) uzasadniał odstąpienie od obciążania odwołujących kosztami strony przeciwnej.

Mając na względzie powyższe, na podstawie cytowanych przepisów, należało postanowić, jak w punkcie 2 sentencji wyroku.

Sędzia Maciej Flinik